

**PROGRAM CADRU DE
COMBATERE A VECTORILOR ȘI
DĂUNĂTORILOR DIN
MUNICIPIUL TARGOVISTE
2021**

CUPRINS:

1. DOMENIUL DE APLICARE

2. SCOPUL ELABORĂRII

3. REFERINȚE NORMATIVE

4. DEFINIȚII. ABREVIERI

4.1. Definiții

4.2. Abrevieri

5. DESCRIEREA

5.1. Generalități

5.2. Documente utilizate, trasabilitate, modul de lucru și responsabilități

5.2.1. Evaluarea operațională

5.2.2. Cadrul tehnic și organizatoric al programului unitar de dezinsecție și deratizare general al municipiului Targoviste

6. TIPURI DE OPERAȚII, LOCUL ACTIVITĂȚII, MOD DE EXECUTARE AGREAT ȘI FRECVENȚA

7. ÎNREGISTRĂRI,

1. DOMENIUL DE APLICARE

Componenta dezinsecția, dezinfecția și deratizarea (D.D.D.), conform Legii nr. 101 din 2006 republicată, este parte integrantă a serviciului de salubritate. Acest serviciu face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice, conform Legii nr. 51 din 2006 republicată.

2. SCOPUL ELABORĂRII PROGRAMULUI CADRU

Scopul elaborării programului cadru de combatere a vectorilor și dăunătorilor din Municipiul Targoviste este îndeplinirea obiectivului principal de reducere populațiilor de țânțari și alte insecte de interes medical, precum și a rozătoarelor sinantropice sub nivelul stării de disconfort și diminuarea riscului de transmitere a unor agenți infecțioși prin acești vectori.

3. ACTE NORMATIVE

- **Legea nr. 114/1996** republicată, Legea locuinței;
- **Legea nr. 462/2002** privind măsurile de colaborare dintre Ministerul Sănătății Publice și autoritățile administrației publice locale în aplicarea reglementărilor din domeniul sănătății publice;
- **Legea nr. 360/2003** republicată, privind regimul substanțelor și preparatelor chimice periculoase;
- **Legea nr. 51/2006** republicată, cu modificările și completările ulterioare, Legea serviciilor comunitare de utilități publice;
- **Legea nr. 101/2006** cu modificările și completările ulterioare, Legea serviciului de salubritate a localităților;
- **Legea nr. 24/2007** republicată, privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților;
- **Ordinul nr. 119/2014** privind normele de igienă și mediul de viață al populației;
- **Ordinul nr. 82/2015** actualizat în 2018, privind aprobarea Regulamentului-cadru al serviciului de salubritate a localităților;
- **H.G. nr. 617/2014** privind stabilirea cadrului instituțional și a unor măsuri pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide;

- **H.C.L. 285/27.08.2009** privind modalitatea de gestiune a serviciului public de salubritate si darea in administrare a activitatii si bunurilor utilizate pentru prestarea serviciului de salubritate de catre Directia de Salubritate.
- **HCL 87/31.01.2019** privind modificarea regulamentului serviciului de salubritate a Municipiului Targoviste aprobat prin HCL 158 din 2015
- **Licenta nr. 4538 / 22.02.2019** clasa II pentru activitatea de dezinsectie, dezinfectie, deratizare
- **Autorizatie sanitar Veterinara nr. 387 / 15.10.2020** – realizarea activitatii de dezinsectie, dezinfectie, deratizare.
- **Notificare de certificare a conformitatii nr. 5673 din 27.03.2020** pentru activitati de dezinsectie, dezinfectie, deratizare eliberata de Directia de Sanatate Dambovita.

4. DEFINIȚII. ABREVIERI

4.1. Definiții

- **autoritate competentă de reglementare** - Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice;
- **deratizare** - activitatea de stârpire a rozătoarelor prin otrăvire cu substanțe chimice sau prin culturi microbiene;
- **dezinfectie** - activitatea de distrugere a germenilor patogeni cu substanțe specifice, în scopul eliminării surselor de contaminare;
- **dezinsectie** - activitatea de combatere a artropodelor în stadiul de larvă sau adult cu substanțe chimice specifice;
- **licență** - actul tehnic și juridic emis de A.N.R.S.C., prin care se recunoaște calitatea de operator al serviciului, precum și capacitatea și dreptul de a presta una sau mai multe activități ale acestuia;
- **vector** - organism (insectă, rozătoare) care răspândește un parazit, un virus sau germeni patogeni de la un animal la altul, de la om la om ori de la animale la om.

4.2. Abrevieri

- **D.D.D.** – dezinfectie, dezinsectie, deratizare
- **D.S.P.** – Direcția de Sănătate Publică
- **D.S.V.S.A.** – Direcția de Sănătate Veterinară și Siguranța Alimentelor
- **A.N.R.S.C.** - Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
- **P.F.** – persoană fizică
- **P.J.** – persoană juridică.

5. DESCRIEREA

5.1. Generalități

Autoritățile administrației publice locale, instituțiile publice, operatorii economici, cetățenii cu gospodării individuale și asociațiile de proprietari/locatari au obligația de a asigura executarea tratamentelor pentru combaterea artropodelor și rozătoarelor purtătoare de maladii transmisibile și/sau generatoare de disconfort din spațiile pe care le dețin cu orice titlu.

Evaluarea epidemiologică a vectorilor biologici

Agenții vectori, precum insectele și rozătoarele sinantropice, transportă pe suprafața corpului și în corp germeni patogeni (bacterii, virusuri, ouă de paraziți, spori, mușgaiuri, etc) putând favoriza apariția unor boli periculoase pentru om și animale.

Țânțarii sunt vectori biologici în propagarea mai multor boli pe suprafețe întinse ale globului.

Aceste insecte hematofage provoacă pe lângă disconfort și transmiterea de organisme patogene care determină îmbolnăviri la om și animale, cum ar fi: malaria, arboviroze, etc., provoacă leziuni cutanate, introducerea de substanțe iritante ce conțin principii farmacologice active dând reacții locale uneori severe la copii și persoanele sensibile.

Specia de țânțari dominantă pe raza municipiului este țânțarul de apartament – *Culex molestus* Forskal care cuprinde populații termofile ce se înmulțesc în timpul iernii beneficiind de condițiile de microclimat create în interiorul locuințelor de tip urban. Focarele larvare pentru *Culex molestus* și *Aedes albopictus* (țânțarul tigru) sunt colecțiile de apă bogate în rezidii organice din subsolurile blocurilor. Datorită faptului că aceste ape reziduale au o temperatură mai ridicată și constantă, ele funcționează ca focare larvare în tot timpul anului.

Din cauza subsolurilor și canalelor cu colecții permanente de apă în care larvele au condiții optime de dezvoltare, aceste specii pot căpăta o largă extindere devenind un focar important de disconfort în zonele urbane, în tot cursul anului.

Muștele sinantropice sunt agenți importanți de disconfort, rolul lor epidemiologic în transmiterea unor afecțiuni digestive este considerabil. Ele au caracteristici de structură și viață care favorizează transmiterea agenților patogeni: se înmulțesc foarte repede, au mobilitate mare, nu sunt pretențioase la hrană, pe suprafața corpului au numeroși perișori care permit transportul microbilor. Venind în contact cu locurile cele mai murdare și totodată cu alimentele, ele pot transmite ca vectori mecanici o serie de boli bacteriene, virale sau parazitare, cu poartă de intrare digestivă, printre care bolile diareice și toxiinfecțiile

alimentare. Majoritatea condițiilor care favorizează abundența muștelor sunt corelate cu un nivel nesatisfăcător de igienă a locuințelor și a mediului din unele zone ale municipiului.

Rozătoarele cele mai frecvente în municipiul Targoviste sunt șobolanul cenușiu (*Rattus norvegicus*) și șoarecele de casă (*Mus musculus*). Sunt viețuitoare cu o largă răspândire pe suprafața globului și adaptate la cele mai diverse condiții de mediu. Posedă acuități senzoriale deosebite: miros foarte ascuțit, simț tactil, auzul în banda ultrasonică (simt pisica de la distanță), văzul nocturn (detectează mișcări până la 10 m), gustul foarte dezvoltat. Prolificitatea este mare: o pereche de șobolani poate avea într-un an 500 descendenți direcți și 200.000 descendenți totali. Atacă deseori puii de păsări sau animalele domestice care din anumite motive (bolnave) nu se pot apăra. În literatură sunt citate cazuri de agresivitate și față de om. La nivelul posibilităților actuale economice și științifice, trebuie acceptat că rozătoarele nu pot fi distruse total, ci doar putem limita proliferarea și răspândirea lor.

Rozătoarele constituie rezervoare de infecție pentru numeroși agenți patogeni: virusuri, microbi, paraziți, fungi care pot provoca boli la om și animale. Șoarecii și șobolanii sunt vectori periculoși răspândind: rabia, micozele, tifosul, ciuma, lepra, hepatita infecțioasă, leptospiroza, bruceloza, pesta porcină, trichinoza, teniaze, etc. Toate aceste maladii sunt transmise prin contaminarea alimentelor și a apei cu dejectele rozătoarelor (urine, fecalele), ectoparaziți hematofagi (pureci, păduchi, căpușe), prin insecte neparazite (muște, tăuni, furnici), direct (mușcătură), transport mecanic (suprafața corpului), animale domestice (pisică, câine, porc, păsări).

Produc pagube economice importante prin: consumul direct de produse agroalimentare, alterare (roadere, poluare, împrăștiere), deteriorarea ambalajelor (saci, cutii, lăzi, etc.), construcțiilor și instalațiilor. Produsele atacate sunt contaminate cu dejecțiile rozătoarelor imprimându-le un gust și un miros neplăcut.

Căpușele se găsesc în număr mare în zonele împădurite, în iarba înaltă din spațiile verzi, pe câmpii și zonele umede și sunt active începând cu temperatura de 7°C. Căpușele fac parte din clasa arahnidelor și se întâlnesc în toate țările lumii. Sunt cunoscute aproximativ 850 de specii. Ele sunt paraziți mici care asemenea păianjenilor, se hrănesc cu sângele animalelor pe care le parazitează cum ar fi: câini, pasări, căprioare, răzătoare mici, alte animale inclusiv sângele uman. Ei sunt maeștrii ai deghezării, căpușele stau ascunse în vegetație unde cu ajutorul senzorilor pot detecta viitoarele gazde din apropiere. Ele se urcă pe organismul gazdă în momentul în care acesta traversează zona de vegetație.

Căpușele cu ajutorul aparatului bucal se hrănesc prin înțepat și supt și se prind ferm de pielea gazdei. Sunt necesare mai multe zile până când sunt saturate cu sânge. În acest timp masa lor corporală crește semnificativ. Ciclul biologic al căpușelor (larvă, nimfă și adult) are nevoie de 3 gazde pe care se dezvoltă consumându-le sângele. O femelă adultă consumă cel puțin 0,6 ml sânge și depune cel puțin 10.000 de ouă, astfel se explică creșterea imensă a populației de căpușe.

Activitatea de supraveghere și evaluare a faunei locale de insecte de interes medical și a rozătoarelor sinantropice, susținută de personalul de specialitate din cadrul D.S.P. Dambovită pune în evidență următoarele:

- dezvoltarea focarelor larvare și de culicide adulte (țânțari) din habitatele exterioare (spații verzi limitrofe, zone recreaționale etc.);
- dezvoltarea în toate zonele municipiului a populațiilor de rozătoare sinantropice (șoareci, șobolani) localizate în rețeaua de canalizare și în subsolurile blocurilor de locuințe;
- proliferarea, mai ales în sezonul cald, și a altor categorii de vectori biologici (gândaci de bucătărie și de canal, pureci, furnici, căpușe etc.) implicați în transmiterea unor agenți patogeni periculoși pentru om și animale.

5.2.Documente utilizate, trasabilitate, modul de lucru și responsabilități

5.2.1. Evaluare operațională

Acțiunile de combatere a vectorilor biologici se impun a fi efectuate obligatoriu atât pe spațiile domeniului public (ex: spații verzi, parcuri, rețeaua de canalizare, clădiri ale instituțiilor publice, etc.), cât și pe spațiile domeniului privat (ex: subsoluri, casa scărilor, clădirile operatorilor economici, etc.) cel puțin de 3 (trei) ori pe an, corelate cu tratamentele avio chimice.

Asociațiile de proprietari, operatorii economici, precum și alte categorii de unități sunt obligate să asigure în spațiile deținute combaterea focarelor de insecte și rozătoare. În acest sens, vor încheia contracte pentru operațiuni de profilaxie sanitară (dezinsecție și deratizare) cu firme prestatoare specializate, autorizate și atestate pentru această componentă

Directia de Salubritate se va afla in permanenta legatura cu DSP Dambovita cu privire la riscul aparitiei virusului West - Nile pe raza Municipiului Targoviste si va actiona in baza informarilor emise de institutia mai sus mentionata privind existenta unor focare de infestare cu Aedes albopictus.

5.2.2. Cadrul tehnic și organizatoric al Programului cadru unitar de dezinsecție – deratizare generală al Municipiului Targoviste

Etape de desfășurare

a) Etapa preoperațională - popularizarea acțiunii prin mijloace de mass – media.

Operatorul informează, în scris, în prealabil, conducerea Municipiului Targoviste în legătură cu perioada de desfășurare a operațiunilor de combatere chimică a vectorilor

biologici, substanțele pe care le va utiliza , intervalul orar si măsurile ce trebuiesc a fi luate de populație în vederea prevenirii unor accidente sau intoxicații la om , animale si pasari.

În baza celor convenite cu Primaria Municipiului Targoviste, operatorul procedează la declanșarea procedurilor de informare a populației, cu **minim 7 zile înaintea** operațiunilor de D.D.D., asigurându-se că populația, pe toată perioada desfășurării programului, va evita staționarea în zonele de acțiune a echipelor D.D.D. și va acorda o atenție sporită supravegherii copiilor și animalelor de companie, va sprijini și va respecta principiile și normele ce vizează această activitate de importanță majoră pentru sănătatea publică.

Anunțul public de informare a populației va conține minim următoarele:

1. tipul operațiunii ce urmează a se efectua;
2. perioada efectuării tratamentelor;
3. substanțele utilizate, gradul de toxicitate a acestora;
4. măsurile de protecție ce trebuie luate, în special cu referire la copii, bătrâni, bolnavi,

albine, animale și păsări.

Popularizarea acțiunii prin mijloace de mass – media va fi coordonată de către Direcția de Salubritate.

b) Etapa operațională

Acțiunile specifice D.D.D. din program se vor desfășura, de regulă, pe o perioadă de maxim 10-15 zile lucrătoare, perioadă ce poate fi prelungită dacă condițiile meteorologice nu vor fi favorabile.

a) – etapa preoperațională.

- Operațiunile se vor executa conform metodologiei Ministerului Sănătății Publice pentru acțiunile de amploare.
- Arealul operațional va fi sectorizat după topografia municipiului.
- Funcție de amploarea acțiunii, operatorul are responsabilitatea de a stabili și aplica măsuri de protecție a personalului de intervenție și supraveghere, măsuri de prevenire a poluării mediului, măsuri pentru prevenirea accidentelor, protecția populației, mamiferelor, păsărilor, albinelor, etc.

Operatorul are obligația de a executa și garanta calitatea operațiunilor conform normelor specifice, în vigoare, pentru fiecare tip de acțiune în parte.

Personal calificat implicat în acțiune

Pentru efectuarea operațiunilor de combatere chimică și acoperirea integrală a teritoriului inclus în program în perioada propusă, operatorul are responsabilitatea de a utiliza **numai personal calificat - agenți D.D.D.**, numărul acestora fiind stabilit funcție de amploarea acțiunii.

Personal de supraveghere și coordonare a operațiunilor

Pentru asigurarea bunei desfășurări pe toată durata a operațiunilor din cadrul programului de dezinsecție – deratizare, prevenirea unor efecte colaterale nedorite și de protecție a stării de sănătate a populației, responsabilitățile de coordonare și verificare a calității lucrărilor sunt în sarcina operatorului, prin **inspectori de specialitate si inspectori desemnati**.

Utilaje și aparate

Operatorul are responsabilitatea asigurării utilajelor și/sau aparaturii de administrat insecticide/larvicide /pesticide/ratacide/dezinfectanți/biocide, etc., funcție de specificul acțiunilor și aria de intervenție.

Dotarea de bază ce trebuie asigurată include:

- **Nebulizator** (pentru spații interioare: subsoluri și casa scărilor).
- **Atomizoar** (pentru spațiile verzi din proximitatea blocurilor).
- **Pompe electrice (pentru spațiile verzi din proximitatea blocurilor).**
- **Pompa de inalta presiune tractabila M73** (pentru aliniamentele stradale cu vegetație arboricolă și arbustiferă.
- **Cutii** (găleți cu capac) pentru transportul momelilor toxice cu rodenticide.

Produse biocide

Operatorul are responsabilitatea asigurării produsele de combatere a vectorilor biologici așa cum sunt acestea cuprinse în lista aprobată prin Ordin al Ministerului Sănătății Publice.

- Pentru distrugerea larvelor de țânțari se vor utiliza larvicide sau alte produse similare cuprinse în lista aprobată prin ordin al Ministerului Sănătății Publice;
- Pentru distrugerea insectelor adulte se vor utiliza piretroizi de sinteză în combinație cu organofosforate sau carbamați în concentrațiile indicate de producători;
- Pentru combaterea rozătoarelor sinantropice (șoareci, șobolani) se vor monta la nivelul Municipiului Targoviste stații de intoxicare. Stațiile de intoxicare închise și punctele de momelă acoperite pot fi plasate în interiorul și în jurul locațiilor domestice, industriale, comerciale (de-a lungul peretilor, ferestrelor, etc.). în zonele circulate, utilizând o momelă gata preparată. Pentru familiile de rozătoare localizate în rețeaua de canalizare se vor utiliza momeli toxice condiționate sub formă de cuburi parafinate, iar pentru subsolurile blocurilor de locuințe boabe cerealiere tratate cu anticoagulante sau momeli toxice sub formă de pastă lipicioasă..
- Operatorul are obligația de a respecta cu strictețe forma, norma și modul de utilizare a substanțelor chimice și îi este interzisă comercializarea către persoane fizice a soluțiilor insecticide sau a momelilor toxice.
- **Substanțele folosite în acțiunile de dezinsecție sunt: K - Othrine SC 25 (FLOW), SOLFAC COMBI N.F, K-Othrine EC 84 , FASTAC ACTIV, FENDONA, FASTER 10 CE , KARATE ZEON, EXIT 100SC/EC, MICROSIN , substanțe ecologice omologate de Ministerul Mediului, Sănătății și Silviculturii.**
- **Substanțele folosite în acțiunile de dezinsecție sunt : Racumin paste, Racumin Foam, Storm Bait Blocks.**

Echipament de protecție

Operatorul are responsabilitatea de a asigura pentru personalul de intervenție echipament de protecție specific acțiunilor/intervențiilor desfășurate, conform normelor SSM specifice.

De exemplu:

- **Echipament** - combinezon cu gluga fără cusături, cu fermoar și bandă de etansare, cizme din cauciuc antiacid, mănuși din cauciuc antichimice, mască integrală 3M™ 6800 sau semimască 3m-6200, cu filtre 3m-6051 și ochelari de protecție (la semimască)

Trusa medicală de prim ajutor

Operatorul are responsabilitatea de a asigura pentru fiecare formație de lucru dotarea cu o trusă medicală de prim ajutor, conform anexei 3 a Ordinului M.S.P. nr.427/2002.

Afiș de avertizare

Operatorul are responsabilitatea de a afisa **la panourile publice stradale, in parcuri, gradini publice, locuri de joaca pentru copii** afise de avertizare care sa anunte cu **minim 7 zile** actiunea de D.D.D.

c) Etapa postoperațională

- Operatorul are obligația de a executa rapel pe suprafețele unde se mai constată prezența vectorilor.
- Principalele date privind programul de combatere se raportează prin grija D.S.P. Dambovita la Ministerul Sănătății Publice.
- Procesul verbal de recepție al lucrărilor se va încheia între Direcția de Salubritate – Compartiment D.D.D. și Primăria Targoviste – Compartiment Mediu și va cuprinde în mod obligatoriu următoarele date: spații tratate, produse utilizate, concentrații, tehnice de aplicare, garanția lucrărilor/operațiunilor.

6. TIPURI DE OPERAȚII, LOCUL ACTIVITĂȚII, MOD DE EXECUTARE AGREAT, FRECVENȚĂ, RESPONSABILITATE

Operatie	Locul de desfasurare a activitatii	Mod de executare		Frecventa executarii operatiunilor	Responsabilitate
		aerian	terestru		
	Spațiile comune închise ale clădirilor P.F. și P.J. (casa scării, subsol și alte asemenea)		Da	Pentru combaterea țânțarilor se execută minimum 3	Operator autorizat, licențiat ANRSC, contractat

Dezinsecție				tratamente pe an și ori de câte ori este nevoie.	de beneficiar
	Spații deschise din domeniul public și privat al Municipiul Targoviste	Da	Da	Pentru combaterea țânțarilor se execută lunar, în sezonul cald.	
	Căminele și canalele aferente rețelelor tehnico-edilitare		Da	Pentru combaterea altor vectori,	
	Spațiile deschise ale persoanelor fizice și juridice, în cazul tratamentelor de dezinsecție care se execută de pe aliniamentul stradal, adiacent acestor spații, cu utilaje adecvate	Da	Da	dezinsecția se execută: a) trimestrial și ori de câte ori este nevoie, în spațiile închise ale operatorilor economici cu profil	
	Clădiri ale unităților sanitare, clădiri ale instituțiilor publice, clădiri ale operatorilor economici, clădiri ale persoanelor fizice, inclusiv apartamente din imobile de tip condominiu, subsoluri umede sau inundate, depozite de deșeuri municipale, alte obiective identificate ca reprezentând focare de infestare și care pot pune în pericol sănătatea oamenilor și a animalelor		Da	nealimentar, instituțiilor publice și spațiile comune închise ale clădirilor; b) lunar și ori de câte ori este nevoie, în spațiile închise ale operatorilor economici cu profil alimentar și ale unităților sanitare; c) numai la solicitarea persoanelor fizice din spațiile cu destinație de locuință.	

Dezinfecție	Depozite de deșeuri municipale și alte instalații de tratare sau eliminare a deșeurilor	Da	Da	Se execută la solicitarea persoanelor fizice si juridice pe baza de comnda.	Operator autorizat, contractat de beneficiar
	Încăperi din cadrul condominiilor prevăzute cu topogan, destinate colectării deșeurilor municipale, spații special amenajate pentru colectarea deșeurilor menajare		Da		
	Mijloace de transport în comun		Da		
	Clădiri ale instituțiilor publice, ale operatorilor economici și ale persoanelor fizice și în locuri în care există focare declarate care pun în pericol sănătatea oamenilor și animalelor		Da		
Deratizare	La obiectivele unde se execută dezinsecția și dezinfecția, cu excepția mijloacelor de transport în comun		Da	a) pentru operatorii economici cu profil nealimentar și asociațiile de proprietari, cel puțin o dată pe semestru și ori de câte ori este nevoie pentru stingerea unui focar; b) pentru operatorii economici cu profil alimentar, cel puțin o dată pe trimestru și	Operator autorizat, contractat de beneficiar

				ori de câte ori este nevoie pentru stingerea unui focar, cu respectarea prevederilor legale referitoare la siguranța alimentului;	
--	--	--	--	---	--

\

Pe toada durata sezonului cald, statiile de intoxicare instalate pe raza \municipiului Targoviste vor fi alimentate cu substante

În funcție de dinamica evoluției pe durata sezonului cald a populațiilor de insecte vectoare și de disconfort precum și a rozătoarelor sinantropice, implicit eficientizarea acțiunilor, se vor institui măsuri suplimentare de combatere.

7. ÎNREGISTRĂRI

- a) Anunțul public al acțiunii - D.D.D. (pentru domeniul public al Municipiului Targoviste),
- b) Proces verbal de recepție a lucrării (pentru domeniul public și privat al Municipiului Targoviste)

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,
prof. Gabriela Istrate

CONTRASEMNEAZĂ PENTRU LEGALITATE,
SECRETARUL GENERAL
AL MUNICIPIULUI TÂRGOVIȘTE
jr. Chiru-Cătălin Cristea